

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ERICA-hätäkeskustietojärjestelmän ongelmista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kim Bergin /sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 150/2020 vp:

Onko hallitus tietoinen hätäkeskustietojärjestelmän aiheuttamista ongelmista ja miten ja millä aikataululla niitä on tarkoitus ratkaista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitus on tietoinen uuden hätäkeskustietojärjestelmän käyttöönoton yhteydessä ilmenneistä haasteista ja mahdollisista ongelmista. Hätäkeskuslaitoksen toiminnallisesta ohjauksesta vastaavat sisäministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö ovat tehneet jo määrätietoisia korjaustoimenpiteitä muun muassa tehtävänkäsittelyohjeisiin, jotta väestölle tuotetut hätäkeskuspalvelut olisivat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti arvioitu ja suoritettu sekä kiireellisyystasojen että resurssoinnin osalta.

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain mukaan asianomaiset pelastustoimen, poliisin sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomaiset tallettavat hätäkeskustietojärjestelmään teknisen käyttöyhteyden, sähköisen tiedonsiirron tai muun soveltuvan ja luotettavan tavan avulla suunnitelmat, ohjeet ja niiden sisältämät vaste-ehdotukset, jotka sisältävät pelastus-, poliisi- sekä sosiaali- ja terveystoimen tehtäviä suoritaviin yksiköihin tai tahoihin liittyviä tietoja, kuten valmius, kutsu, johtosuhteet, varustus, tehtäväalue, koko ja koostumus sekä muita vastaavia tietoja. Vaste-ehdotuksella tarkoitetaan viranomaisen ohjeen mukaan hälytettäviä yksiköitä tai muita toimenpiteitä. Käytännössä tämä tarkoittaa mahdollisuutta muun muassa hälytysohjeiden tietojen ajantasaiseen päivittämiseen, mihin viranomaisilla on myös velvollisuus. Poliisi- pelastus-, sosiaali- ja terveystoimi sekä Rajavartiolaitos määrittelevät tehtävän muodostumiseen vaikuttavat hälytysohjeet kunkin oman toimialansa näkökulmasta. Hätäkeskuspäivystäjän on otettava huomioon viranomaisten ohjeistus hätäilmoituksen käsittelyssä. Ohjeet on tuotettu mahdollisimman ymmärrettävään muotoon ja hätäkeskustoimintaa palvelevaksi. Tällä myös tavoitellaan aiempaa tasalaatuisempaa ja yhdenmukaisempaa tehtävien käsittelyä, jolla edistetään sekä hädässä olijan että hätäkeskuspäivystäjän oikeusturvaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa ensihoitopalvelun ja sosiaalihuollon osalta Hätäkeskuslaitokselle annettavasta tehtävänkäsittelyn ohjeistuksesta. ERICA-järjestelmän myötä on koko tehtävänkäsittely- ja riskiarvioprosessi valmisteltu ja tarkasteltu teknisesti uudella tavalla. Aiemmin

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 150/2020 vp

ohjeet annettiin paperimuotoisina, eikä ohjeiden antajalla ollut mahdollisuutta saada käsitystä, mitä osioita riskinarviossa tulisi erityisesti arvioida uudestaan, koska luotettavaa kansallista tietoa ohjeistuksen käytännön toteutuksesta ei ollut saatavilla. Nyt tehtävänkäsittely etenee kysymys- ja vastausvaihtoehtojen kautta järjestelmän analysoidessa niitä ennalta määriteltyjen sääntöjen mukaisesti, ja hätäkeskuspäivystäjien ohjeen käytöstä on saatavissa luotettavaa dataa. Ensihoitopalvelun ja sosiaalihuollon tehtävänkäsittelyohjeiston uudistustyöhön on panostettu merkittävästi jo ennen järjestelmän käyttöönottoa ja heti käyttöönoton alusta lähtien. Ensihoitopalvelun osalta ohjeistuksen on valmistellut sosiaali- ja terveysministeriön nimeämä Ensihoitojaos, joka koostuu asetuksen ensihoitopalvelusta mukaisesti erityisvastuualueiden ensihoitokeskusten ylilääkäreistä. Sosiaalihuollon ohjeistusta on valmistellut vastaava valtakunnallinen asiantuntijaryhmä. Tätä kehitystyötä on tehty tiiviissä yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen kanssa.

Ensihoitopalvelun tehtävänkäsittelyohjeissa on ollut tarkennustarvetta koskien tehtävien kiireellisyysjakaumaa. Korkeariskisimpien A- ja B- tehtävien osuudet ovat olleet uuden järjestelmän käytön alkuvaiheessa aiempaa korkeampia. Nämä kaksi kiireellisyysluokkaa suoritetaan hälytysajona. Kiireellisyysjakauman osalta on oleellista huomioida, että edellisen hätäkeskustietojärjestelmän osalta ei ole käytettävissä luotettava tietoa siitä, miten yhtenäisesti hätäkeskuspäivystäjät ovat pystyneet noudattamaan tehtävänkäsittelyohjeita riskinarvioita tehdessään. Tehtävänkäsittelyohjeille tehtyjen korjaustoimenpiteiden seurauksena ensihoitopalvelun tehtävien kiireellisyysjakauma on jo korjaantunut merkittävästi ja jatkotoimenpiteitä ollaan edelleen toteuttamassa. Toiminnan peruseräiteisiin kuuluu joka tapauksessa se, että tehtävien riskiä arvioidaan etupainotteisesti siten, ettei palvelua arvioida ensisijaisesti liian matalalle kiireellisyystasolle. Tehtävän kiireellisyystasoa voidaan muuttaa hätäkeskuspäivystäjän toimesta hätäilmoituksessa saatujen lisätietojen perusteella.

Vastuuviranomaiset ja Hätäkeskuslaitos säätävät riskianalyysia jatkuvasti saatujen kokemusten perusteella siten, että se tuottaa mahdollisimman tarkoituksenmukaisia yksiköitä ja tehtävälajeja kuhunkin tilanteeseen. Myös riskianalyysin läpiviemisen tarvitsemaan keston pyritään kiinnittämään huomiota, että hätäkeskuspäivystäjä voisi käsitellä sitä toiminnassa mahdollisimman sujuvasti. Hätäkeskuslaitos jatkaa osaltaan osaamisen kehittämistä siten, että viranomaisten määrittämää riskianalyysia osataan myös käyttää oikealla tavalla.

Helsingissä 30.3.2020

Sisäministeri Maria Ohisalo